

Bestuur en Directie WIL
Postbus 2708
3430 GC NIEUWEGEIN

Datum: 27 mei 2025

Betreft:
Zienswijze van de Cliëntenraad WIL op de Begroting 2026

Geacht Bestuur en Directie WIL,

De Cliëntenraad WIL (hierna te noemen CR-WIL) bedankt u voor de mogelijkheid om haar zienswijze te geven op de Begroting 2026 van WIL.

De CR-WIL onderschrijft de opdracht aan WIL voor 2026 en de jaren daarna, zoals reeds verwoord in eerdere zienswijzen. De kernwaarden van dienstverlening — vertrouwen, eenvoud en waar nodig maatwerk — blijven voor de Cliëntenraad leidend en worden van harte ondersteund.

Economische participatie en financiële urgentie

Investeren in economische participatie, zowel binnen WIL als organisatiebreed binnen WerkwIJSS, is essentieel om cliënten perspectief te bieden op een financieel gezondere toekomst. Een verhoogde participatie leidt daarnaast tot lagere uitgaven voor de deelnemende gemeenten.

De procentuele toename (2%) van de financiële programmalijnen in de periode tot en met 2029 ten opzichte van 2025 — waaronder Programma Inkomen (+24,14%), Werk (+15,54%), Inkomensondersteuning (+34,74%) en Bedrijfsvoering (+15,09%) — vraagt echter om urgentiebesef en kostenbeheersing.

Ook de stijgende aantallen cliënten en toenemende gemiddelde uitkeringsbedragen zijn zorgelijk:

- 2025: 2.317 klanten, gemiddeld € 32.385
- 2026: 2.363 klanten, gemiddeld € 32.858
- 2027: 2.363 klanten, gemiddeld € 33.456
- 2028: 2.460 klanten, gemiddeld € 34.041
- 2029: 2.510 klanten, gemiddeld € 34.625

Hoe verklaarbaar ook (loonafspraken, volumestijgingen ed.), deze structurele stijging zet het systeem op lange termijn onder druk en kan leiden tot een onhoudbare situatie. De CR-WIL benadrukt daarom het belang van effectieve bemiddeling naar werk, inclusief parttime werk, beschut werk en het ruimhartig inzetten van loonkostensubsidies en is dus een grote supporter van SILW. De spinnenwebben vanuit het eindrapport Berenschot laten zien dat er in de cliëntenportefeuille nog aanzienlijke bemiddelbare potentie zit.

Maatschappelijke opdracht en harmonisatie

De maatschappelijke opdracht van de Lekstroom gemeenten om bestaanszekerheid van inwoners te versterken wordt onderschreven. De CR-WIL ziet kansen in de harmonisatie van minimaregelingen, wat op termijn tot kostenbesparingen leidt. Ook roept de CR-WIL op tot versnelde implementatie van ICT-toepassingen. De initiële investeringen resulteren op termijn in een meer doelmatige en efficiënte dienstverlening.

Drie pijlers onder de dienstverlening

De CR-WIL staat volledig achter de drie centrale pijlers in de huidige en toekomstige dienstverlening:

1. De leefwereld van de cliënt staat centraal, niet het systeem.
2. Er is sprake van een hybride klantbeeld, met beperkte zelfredzaamheid en vaak multiproblematiek.
3. Financiële bestaanszekerheid is het belangrijkste uitgangspunt.

Ontwikkelagenda WIL 2026

De voorgestelde ontwikkelagenda wordt door de CR-WIL volledig onderschreven. De financiële impact voor 2026 wordt als logisch en realistisch beschouwd, mede gezien de positieve effecten voor cliënten. Een goed voorbeeld is de ambtshalve toekenning van de IIT-toeslag. Hierdoor kunnen cliënten zelf een buffer opbouwen en worden aanvragen voor Bijzondere Bijstand voor duurzame goederen mogelijk overbodig. Dit stelt gemeenten in staat om het beroep op Bijzondere Bijstand en andere voorzieningen af te bouwen, zonder dat cliënten erop achteruitgaan. Wel blijft maatwerk altijd noodzakelijk.

Programma Inkomen

De maatschappelijke opdracht wordt onderschreven. De CR-WIL constateert in de praktijk dat inwoners vaak niet weten waar ze terecht kunnen met vragen en/of problemen. Intensievere samenwerking met ketenpartners binnen de vier Lekstroomgemeenten is daarom cruciaal. De voorgestelde actiepunten in 2026 kunnen op volledige steun van de CR-WIL rekenen.

De aanpassingen ten opzichte van de Meerjarenbegroting 2026-2028 en Kaderbrief worden als realistisch beschouwd.

Programma Werk

De CR-WIL ziet hier de grootste maatschappelijke opgave. Er is nog veel onbenut arbeidspotentieel, met name in parttime werk en beschut werk. De inzet van ICT-toepassingen zoals 'Mijn WIL', ruimere toepassing van loonkostensubsidie en intensivering van beschut werk zijn naar de mening van CR-WIL onmisbaar.

Daarbij is het van belang dat de financiële voordelen van werken ook daadwerkelijk merkbaar zijn voor de cliënt. Dit vraagt aandacht voor het wegvallen van aanvullende regelingen zoals de IIT-toeslag of vrijstellingen van lokale lasten dan wel het wegvallen of lager uitvallen van de toeslagen. De CR-WIL pleit dan ook voor een overgangsregeling.

De mogelijkheid tot ontheffing van de sollicitatieverplichting bij lokale werkteams wordt gesteund, mits dit gebeurt op basis van een doordacht plan en in samenwerking met andere teams en in afstemming met de cliënt.

Programma Inkomensondersteuning

De CR-WIL herkent de problematiek van armoede en schulden, die vaak samengaan met werkloosheid. Maatwerk, aanvullende regelingen, schuldhelpverlening en ondersteuning bij budgetbeheer zijn essentieel. De CR-WIL pleit voor voortzetting en uitbreiding van de businesscase rondom bewindvoering binnen WIL zelf. In de huidige praktijk buiten WIL ontstaan namelijk steeds meer excessen, waarbij cliënten niet adequaat geholpen worden en bewindvoering soms commercieel wordt ingezet zonder oog voor het welzijn van de cliënt.

Daarnaast roept de CR-WIL op tot meer transparantie rondom het gebruik van Bijzondere Bijstand en minimaregelingen per gemeente. De huidige cijfers laten opvallende verschillen zien in gemiddelde uitgaven per inwoner:

- Houten: 845 Cliënten – € 839.895 totaal – € 994 per inwoner
- IJsselstein: 687 Cliënten – € 1.003.946 totaal – € 1.461 per inwoner
- Nieuwegein: 3.360 Cliënten – € 2.027.215 totaal – € 604 per inwoner
- Lopik: 284 Cliënten – € 389.180 totaal – € 1.370 per inwoner

De CR-WIL verzoekt deze grote verschillen tussen de Lekstroomgemeenten mee te nemen in de harmonisatie minimaregelingen.

Paragraaf Financiering

De CR-WIL begrijpt dat WIL geen eigen vermogenspositie kan of mag opbouwen. Tegelijkertijd vraagt de CR-WIL zich af of het mogelijk is om binnen wettelijke kaders een beperkte reserve op te bouwen. Sterker nog, het is verstandig om voldoende financiële ruimte te reserveren voor onvoorziene ontwikkelingen en die zijn er zoals bekend meer dan genoeg. Lees de verschillende begrotingswijzigingen gedurende de afgelopen jaren. Dit zou kunnen bijdragen aan het opvangen van jaarlijkse begrotingswijzigingen en het beperken van administratieve lasten en besluitvorming. Een stabiel financieel profiel kan bovendien bijdragen aan het vertrouwen van de vier gemeenteraden in de uitvoeringsorganisatie.

Slotconclusie

De CR-WIL ziet in de Begroting 2026 duidelijke ambities en noodzakelijke stappen om de dienstverlening toekomstbestendig te maken en de bestaanszekerheid van inwoners te versterken.

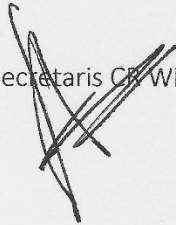
Tegelijkertijd vraagt de CR-WIL nadrukkelijk aandacht voor:

- de betaalbaarheid op de langere termijn
- het borgen van maatwerk
- het versterken van de uitvoeringskracht

De CR-WIL vertrouwt erop dat de signalen uit deze zienswijze worden meegenomen in de verdere besluitvorming en blijft graag in constructieve dialoog met bestuur en directie van WIL en de betrokken gemeenten.

Met vriendelijke groet,
Namens de Cliëntenraad WIL,

Lennard de Kok secretaris CR WIL

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and strokes, positioned to the right of the name Lennard de Kok.